

Разходка с влак

Из Искърското дефиле

Ние от северозападната част на България много често пътуваме до столицата по две причини. Или по работа в големия град, или на групи предприемаме малки екскурзии по непознати и познати места в тази посока.

Искам да опиша една наша разходка с влак из Искърското дефиле.

От брега на Дунава пътувахме около два часа и вече приближавахме село Бели извор. Близко до гарата е циментовият завод. Преди години листата на дърветата, тревите наоколо, покривите на къщите бяха побелели от циментовия прах. След приватизацията и модернизацията в края на миналия век, днес той е големият завод на малкото село. Представлява една съвременна, огромна, бяла сграда. Няма и следа от замърсяване на природата. Зеленината привлича погледите и радва човешките очи, а хората дишат чист планински въздух.

След минути влакът ни спря на Враца. Кратък престой и той пое по своя начертан железен път към столицата. Стоях на прозореца и се любувах на Балкана отсреща – горд, величествен, недостижим, с редуващи се по-високи или по-ниски възвишения. Маршрутът ми бе до болка познат, но винаги откривах по нещо ново, което не съм забелязал до този момент. Мисля си колко неизчерпаема е природата на все по-нови и различни красоти.

Отначало мъгла се стелеше по планинските склонове, някъде по-гъста, другаде по-проницаема. Тя придаваше на планината загадъчност и като че ли я пазеше от човешките очи и от присъствието на хората, които често ѝ причиняват болка с неразумните си постъпки. Влакът тракаше върху релсите, а аз не откъсвах поглед от Балкана. За кой ли път исках да видя високо издигнатия кръст в памет на великия Ботев. Като че ли няма по подходящо място за неговия гроб от това тук. Поетът, написал „Настане вечер, месец изгрее,/ звезди обсипят свода небесен,/ гора зашуми, вятър повее;/ Балканът пее хайдушка песен” е останал за вечни времена в прегръдките на планината. Съдбата е изпълнила последното му желание.

Движим се на юг. Успоредно с нас тече по своя път и Искъра. Бавно се движи той, не бърза да достигне на север до Дунав, за да влее водите си във величествената река. Спомням си колко мръсни бяха неговите води преди години. Риба в тях нямаше. Докато сега не е така. Те са чисти и си текат спокойно. От пълноводието си на места реката се е разляла нашироко, на други се е прибрала в коритото си и образува малки водопади. В близост до селата двата бряга се свързват с дървени или люлеещи се въжени мостове. Наоколо къщите като птичи гнезда са накацали по възвишенията, някои, строени на по-високи места, други на

по-ниски. Колко ли трудно е било на хората да изкарат тук строителен материал, за да изградят своите домове.

Планината отсреща става все по-стръмна. На много места склоновете ѝ са покрити с дървета, другаде с голи скали. Пътувах през месец октомври. Гората беше обогрена в най-различни цветове. В дървесните корони се преливаха жълто, кафяво, червено, зелено, оранжево. Никой художник не може да нарисува такава невероятна красота, нея може да я сътвори само майката природа. Влакът пътуваше, а аз не откъсвах очи от нея.

Кулминацията на емоциите обаче предстоеше. Намирахме се между гарите Лютиброд и Черепиш, в сърцето на Балкана. За съжаление гарите са пусти, влакът профучава покрай тях и ръководителите движение, даващи ни зелена светлина. Успявам да забележа за кратко в далечината Черепишкия манастир. Веднага го свързах с Иван Вазов и неговата героиня баба Илийца, която идва тук с благородната мисъл да спаси два човешки живота – този на болното внуче и този на ранения Ботев четник. Действието в разказа се развива точно по тези места. Заслужава си човек да ги види и да знае историята на своя народ. Природата наоколо е уникална. Страховита, величествена, недостъпна. Огромните зъбери и скали с остри върхове са се изправили гордо нагоре, като че ли искат да докоснат небето, а други пък ми приличат на старинни средновековни замъци, устояли на бурите и останали през вековете. Всички са изградени от бял варовик. Със сигурност са били нужни стотици години на вятъра, слънцето и дъждовете, за да ги оформят в причудливи образувания и изглеждат така, както човек едва ли би могъл да го направи. Тези огромни късове скална маса сякаш внушават на пътниците във влака, че са непревземаеми и че върху тях човешки крак не може да стъпи. Те ще останат за вечни времена, недостижими и пусти. В тяхното подножие река Искър извива снага ту наляво, ту надясно, за да продължи своя път на север.

А ние продължаваме на юг. Стоя на прозореца и не мога да се наситя на това природно великолепие. От време на време тунелите го скриват от погледа ми, за да се появи отново с цялото си разнообразие и величие.

Наближаваме гара Левище. Естествено бързият влак не спира на нея. Няма кой да слезе и да се качи. Местните и особено младите хора са намерили препитание в столицата. Тук планината е по-далече от железопътната линия, но горе високо в нея пътниците забелязват фигура на старец, изваян от бронз. Може би някои, които пътуват за първи път по тези места, се питат, както някогашните Вазови герои: „Кой е този старец и какво прави той?” А ние бихме отговорили: „Това е дядо Йоцо. Със слепите си очи гледа и се радва на българската железница и поздравява нова България.” Паметникът на този герой, създаден от Патриарха на българската литература, е една от забележителностите в Искърското дефиле.

Природата наоколо се променя. Все повече започват да преобладават скални образувания с червен цвят, което ни подсказва, че наближаваме

гара Лакатник. Лакатнишките скали, изградени от червени пясъци и варовици, се издигат на повече от 200 метра вертикално над река Искър. Те са във форма на пирамиди, кули и зъбери, сред които има и не малко пещери, чиито отвори се виждат от прозорците на минаващия влак.

За кой ли път си правя извода колко уникална е природата в България и по-точно тази в Искърското дефиле. Вина имаме, че не я познаваме достатъчно, особено в северозападната ѝ част. Ако беше жив дядо Вазов би ни нарекъл „чужденци” в собствената си земя. Безспорно природата в този край си има своята идентичност и неповторимост. Заслужава си да я видим отблизо и я опознаем.

Последният най-дълъг тунел и излизаме от Искърското дефиле. Пред нас е равното Софийско поле. Планината остава назад. Грабва ни просторът, безкрайният хоризонт, широтата на пейзажа. В далечината се очертават силуетът на милионния столичен град и възвишенията на една друга планина, Витоша.

Едва ли на друго място по света има такова съчетание и разнообразие от планини, равнини и реки, събрани на едно място и изпълнени с толкова много природна красота, както в България. Наше първостепенно човешко задължение е да опазим мястото, където живеем, и за тези, които идват след нас.

Пътувахме с влак Лом-София. От гара Лом тръгнахме в 13:05 и пристигнахме в София в 17:10 часа.

Уникалните Лакатнишки скали.